

IV Kansalainen vaikuttajana

13 Päättäjät valitaan vaaleilla

s.151

1. Mihin vaaleja tarvitaan?

RATKAISU:

Vaaleissa kansalaiset voivat valita päättäjät ja vaihtaa heitä halutessaan. Kansalaiset voivat reagoida heihin kohdistuvaan vallankäyttöön. Puolueet voivat mittauttaa kansansuosionsa vaaleissa.

2. Miten suhteellinen vaalitapa eroaa enemmistövaalitavasta? Perustele.

RATKAISU:

Enemmistövaalitavassa eniten ääniä saanut voittaa, muut eivät saa mitään (Britanniassa on pienet vaalipiirit, yksi valitaan kustakin). Suhteellinen vaalitapa korostaa puolueiden merkitystä ja vaaliliittoja, enemmistövaalitavassa yksilö korostuu puoluetta enemmän. Suhteellinen vaalitapa suosii ja johtaa monipuoluejärjestelmään, enemmistövaalitapa suosii kaksipuoluejärjestelmää.

3. Miksi kaikki eivät äänestä? Pohdi, mikä saisi suomalaiset äänestämään vilkkaammin?

RATKAISU:

Osa ihmisistä ei usko äänestämisen voimaan vaikutuskeinona. Moni kokee, että vaalit eivät muuta mitään ja että poliitikot ajavat vain omia etujaan. Poliitikasta ei tiedetä tarpeeksi ja siksi jätetään äänestämättä. Muut vaikutuskeinot ovat tulleet tärkeämmiksi, esim. yhdistykset, suora toiminta tai some-kirjoittelu.

Äänestysvilkkautteen saattaisi vaikuttaa esimerkiksi mahdollisuus verkkoäänestämiseen, politiikasta puhuminen ja politiikan opettaminen kouluissa tehostetusti tai politiikan kielen avaaminen tavallisille kansalaisille. Äänestysiän laskeminen tai äänestyspakko vaaleissa?

4. Pohdi parin kanssa, tulisiko äänioikeuden ikäraja laskea Suomessa 16 ikävuoteen. Mitä vaikutuksia ikärajan laskulla voisi olla? Mihin vaaliin ikärajan lasku sopisi parhaiten?

RATKAISU:

Äänestysikärajan laskeminen voisi johtaa politiikan kiinnostavuuden ja äänestysinnon nousuun, mutta toisaalta suuri osa 16-vuotiaista voisi nukkua vaalien yli. Saattaisi tulla paljon hylättyjä ääniä? Esimerkiksi kunnallisvaali voisi olla sopiva kokeilu tai neuvoa-antava kansanäänestys. Mieliopidekysymys.

5. Hae tietoa internetistä.

a) Missä länsimaassa on viimeksi pidetty valtakunnalliset vaalit?

b) Millainen vaalijärjestelmä tässä maassa on?

c) Mitkä puolueet vaaleissa voittivat ja miksi?

RATKAISU:

Opiskelijan oma vastaus.

